

Språklekar i grupp

Att arbeta i grupp är lämpligt när det gäller språklekar. Även om inte de elever som tränar tillsammans kommer från samma klass kan det bli bra sammanhållning i gruppen, eftersom eleverna vet, att alla de övriga gruppmedlemmarna, precis som de själva, har läs- och skrivsvårigheter. Grovplaneringen går ut på att uppmärksamma språkets delar - från hela ord via morfem och stavelser till fonem. Ju bättre eleverna börjar lära känna varandra, desto mer fördjupar de sig i övningarna och funderar tillsammans över orden. Grupperna kan gärna vara åldersblandade, åtminstone över två årskurser.

Minst 8-10 tillfällen rekommenderas. Här beskrivs tio tillfällen med övningar både för den språkliga förmågan och den språkliga medvetenheten. Stanna längre på ett moment där detta behövs! För beskrivning av aktiviteterna hänvisas till boken.

Dagordning 1 – ord och begrepp

1. Presentation, välkomnande.
 2. Alla hittar på adjektiv. Dessa placeras sedan in i en färdig historia, som blir "tokrolig".
 3. Räkna orden i meningar.
 4. Vilket ord passar inte? Skillnaden är på begreppsnivå, t.ex. sol, apelsin, äpple, banan. Låt eleverna jobba i grupp och skriv ner listor på ord.
 5. Kategorisera - motivera.
- Läxa: Hitta på två korta och två långa ord.

Dagordning 2 – ord och begrepp

1. Genomgång av läxan - långa och korta ord.
 2. Vilket ord passar inte? Använd de listor som grupperna förberedde förra gången.
 3. Ordtennis.
 4. Räkna orden i meningar.
 5. Adjektiv på flera sätt: positiva ord, negativa ord osv.
- Läxa: Hitta på verb enligt varsitt tema, t.ex. rörelser/känslor/sport.

Dagordning 3 – ord och morfem

1. Genomgång av läxan.
 2. Ord och uttryck med bildlik betydelse.
 3. Ordmobilisering - djur.
 4. Ordtennis.
 5. Homonymer - hitta på ord som låter lika, men betyder olika saker (t.ex. *ren-ren*, *stjäl* - *själ*).
- Läxa: Hitta på ord som slutar på -ar, -or, -er.

Dagordning 4 – ord och morfem

1. Genomgång av läxan. Använd orden som utgångspunkt för:
 2. Ordstammar och ändelser - sortera i substantiv och verb (plural och presens).
 3. Ordmobilisering - sammansatta ord med bestämt tema djur/vinter/skola.
 4. En ordstam - flera ord.
 5. Vilken jord - vilken värd? Ur denna bok.
- Läxa: Hitta på 8 sammansatta ord med bestämt tema.

Dagordning 5 – ord, morfem, stavelser

1. Gå igenom läxorden.
 2. Ordrebusar, t ex kogarage = ladugård.
 3. Ordmobilisering - stavelsesegmentering, platser.
 4. Synonymer.
 5. Ordstafett - var tredje ord i välkänd sång.
- Läxa: Hitta på 10 pojk- och flicknamn, stavelsesegmentera.

Dagordning 6 – stavelser och fonem

1. Läxgenomgång, de andra gruppdeltagarna räknar stavelserna i varje elevs ord.
 2. Lyssna på initiala konsonantkluster.
 3. Ordmobilisering på viss bokstav.
 4. Lyssna efter ord med samma vokal.
 5. Ta bort en del ur ett ord.
- Läxa: Gör en ordlista med matord.

Dagordning 7 - fonem

1. Stavelsesegmentera matorden från läxlistorna.
 2. Gissa mitt ord - ljudsegmentering.
 3. Ta bort ett ljud ur ett ord.
 4. Ordmobilisering på viss bokstav.
 5. Stökiga namn: blanda om bokstäverna på gruppmedlemmarnas namn och lyssna.
- Läxa: rimma på ordet *mat*.

Dagordning 8 - fonem

1. Läxgenomgång.
 2. Dela korta ord i ljud.
 3. Bokstavslek i 2 lag
 4. Ordmobilisering - ord på bestämd bokstav.
 5. Ljudblandningar.
- Läxa: Skriv ner olika namn ur din släkt.

Dagordning 9 - fonem och minne

1. Läxgenomgång - vem har det konstigaste namnet baklänges på sin lista?
 2. Skoja med namn.
 3. Riktiga ord eller låtsasord.
 4. Städa meningar.
 5. Hitta djuret i ordet.
- Läxa: Skriv en mening. Skriv om den med orden i fel ordning så att den kan "städas" nästa gång.

Dagordning 10 - fonem, minne och läsmemory

1. Läxgenomgång - städa varandras meningar.
2. Vilka ord togs bort? (ord på samma bokstav).
3. Läsmemory.
4. Skriv (eller säg) den fjärde!
5. Hitta på ord av de bokstäver som ingår i AVSLUTNINGSFEST.